

خانه پدری زیر پوست شهر
گزارش میدانی همشهری از یاور شهر ۵ شهر داری که محل نگهداری زنان معتاد متجاهر است

۱۰

● چهارشنبه ۲۸ تیر ۱۴۰۲ | ● محرم ۱۴۴۵ | ● سال سی و یکم | ● شماره ۸۸۳۳

پناهگاهی برای زنان آسیب‌دیده

فضای شهر مستقیماً تحت‌تأثیر شرایط زندگی زنان آسیب‌دیده و نیازمند است. هر قدر که زمینه حمایت از این گروه اجتماعی بیشتر باشد...

۱۲

همشهری

عکس: همشهری/اسیر بناپهر

سهم زنان آسیب‌دیده از امکانات شهر

مدیریت شهری در این دوره با ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌ها گام بزرگی در راستای خدمت‌رسانی به آسیب‌دیدگان اجتماعی برداشته است

گزارش   زینب زینال‌زاده   روزنامه‌نگار

براساس ماده ۱۳ منشور حقوق شهروندی، شهروندان یک اجتماع حق دارند از امکانات رفاهی، امنیتی و... بر خوردار باشند. در این قانون، تفکیکی به لحاظ وضعیت شهروندان

مددسرای زنان

برخی از زنان آسیب‌دیده معتاد هستند و به‌دلیل اعتیاد از خانواده طرد شده یا خودشان تمایلی به ماندن در کانون خانواده ندارند. با هدف ایجاد مکان امن برای این زنان، مددسراها احداث شده‌اند. البته در این دوره مدیریت شهری با افزایش امکانات و تجهیزات وضعیت آنها را بهبود بخشیده است. مددسراها در طول سال فعال هستند و زنان آسیب‌دیده اعم از کار تن‌خواب، در راه مانده، معتاد و... برای حضور در آنها محدودیتی ندارند. تهران در حال حاضر ۴ مددسرای ویژه زنان دارد.

مددسرای یاس (منطقه ۱۲)	مددسرای آفتاب نیلوفری
مساحت: ۱۵۰ مترمربع	مساحت: ۲ هزار مترمربع
ظرفیت: ۴۰ نفر	ظرفیت: ۱۳۰ نفر
نشانی: خیابان ۱۷ شهریور	نشانی: محله دریاچه، خیابان سلامت
مددسرای یلدا (منطقه ۵)	مددسرای (منطقه ۸)
مساحت: ۲۵۰ مترمربع	مساحت: ۵۰۰ مترمربع
ظرفیت: ۵۰ نفر	ظرفیت: ۱۲۰ نفر
نشانی: انتهای اشرقی اصفهانی	نشانی: اتوبان شهید باقری، بوستان یاسمن

سامان سرای لویزان (منطقه ۴)

زنان آسیب‌دیده عمدتاً معتاد نیستند و برخی از آنها تنها و سالخورده، تعدادی دارای بیماری مزمن، بعضی دچار اختلال حواس و... و البته بی‌خانمان هستند. این زنان به‌صورت شبانه‌روزی در سامان سرای لویزان (فلکه چهارم تهرانپارس) نگهداری می‌شوند.

۱۲۰ نفر
ظرفیت مرکز

۸۰۰ نفر

آخرین آمار زنان زندانی استان تهران

۲۰۰ نفر

زنان زندانی دارای رأی باز

۱۶۵ نفر

آزادی زنان زندانی به شرط اشتغال

استقرار بانوان در یاورشهر

در این دوره برای زنان آسیب‌دیده (معتادان متجاهر و بیماران اعصاب و روان) ۱۲ یاور شهر توسط شهرداری تهران راه‌اندازی شده است؛ مراکزی که از آنها با عنوان ماده ۱۶ (پذیرش و نگهداری با دستور مقام قضایی) یاد می‌شود.

۲۰۰ نفر
ظرفیت یاور شهر ۵
(زنان معتاد متجاهر)

۲۰۰ نفر
ظرفیت یاور شهر ۸
(بیماران اعصاب و روان)

پناهگاهی برای زنان آسیب‌دیده

فضای شهر مستقیماً تحت‌تأثیر شرایط زندگی زنان آسیب‌دیده و نیازمند است. هر قدر که زمینه حمایت از این گروه اجتماعی بیشتر باشد...

شهری

نقل قول

نظر نمایندگان پارلمان شهری در مقوله زنان آسیب‌دیده

تورق عملکرد مدیریت شهری در این دوره نشان می‌دهد که شهرداری و شوراء، توانان پیگیر موضوعات مربوط به آسیب‌دیدگان اجتماعی و به‌طور ویژه تر زنان آسیب‌دیده هستند. اعضای شورای شهر تهران از ابتدای شروع فعالیت خود باز دیدهای متعددی از مددسراهای بانوان و مناطق آسیب‌خیز هر ندی، شوش و... داشته‌اند و از وضعیت زنان آسیب‌دیده مطلع هستند و تلاش می‌کنند از طریق هم‌افزایی با سایر دستگاه‌ها مسائل و مشکلات این قشر را حل‌کنند.

■ ■ ■

عکس: همشهری/اسیر بناپهر

بهبود وضعیت زنان آسیب‌دیده نیازمند تعامل دستگاه‌هاست

علیرضا نادعلی، سخنگوی شورای شهر تهران: از گر مخانه زنان بارها بازدید داشته‌ام و معتقدم در حوزه زنان آسیب‌دیده با مشکل چندبعدی مواجه هستیم. برای برطرف کردن ریشه‌ای این مشکل مدیریت شهری نیاز مند همسکاری و تعامل همه دستگاه‌های مسئول در این حوزه است. باید با هموار کردن قانون و حمایت دست از کسانی که در خط مقدم این مسائل تلاش می‌کنند، نسبت به التیام زخم‌ها و دردهای قدیمی تهران اهتمام داشت.

۲۰آبان ۱۴۰۰

■ ■ ■

توجه ویژه به کارکرد نهاد خانواده

نگر س معدنی پور، رئیس کمیسیون فرهنگی است: نسبت به موضوعات آسیب‌های اجتماعی به‌ویژه در حوزه زنان باید رویکرد پیشگیرانه داشت و در این خصوص باید اقدامات فرهنگی، هنری، اجتماعی و ورزشی انجام شود. همچنین در این مقوله ضرورت دارد به کارکرد نهاد خانواده توجه ویژه‌ای کرد و نگاه تخصصی داشت و از تخصص افرادی که در این زمینه از دانش و تجربه کافی برخوردارند، استفاده شود. از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد هم نباید غافل شد.

۲۵آبان ۱۴۰۰

■ ■ ■

توانمندسازی روان‌شناختی زنان آسیب‌دیده

سوده نجفی، عضو هیأت رئیسه شورا: متأسفانه آسیب‌های اجتماعی متعددی از جمله اعتیاد به عنوان مادر آسیب‌ها، گریبانگیر قشرهای مختلف جامعه شده است که زنان نیز از این پدیده مستثنا نیستند. آسیب‌شناسی اجتماعی زنان یکی از موضوعات بحث‌برانگیز و چالشی در جوامع امروزی است. مدیریت شهری باید در حوزه توانمندسازی روان‌شناختی زنان آسیب‌دیده ورود و با توانمندسازی روان‌شناختی و اقتصادی زنان آسیب‌دیده شرایط را برای بازگشت آنها به جامعه مهیا کند. آمبدوارم مدیریت شهری از طریق تعامل با سایر دستگاه‌ها در این حوزه موفق‌تر عمل کند.

در نهایت آنکه درواقع درجایی که نهادهای حمایتی در سطح کلان مشغول فعالیت هستند، برای به‌رین از موازی کاری، اقدامات شهرداری باید در راستای بر کردن خلأهای این نهادهای مدیریت شرایط بحرانی زنان باشد؛ بنابراین کار اصلی حوزه بانوان شهرداری درواقع ارائه خدمات حمایتی معیشتی نیست. ارائه ایگونه خدمات، به‌عنوان گامی به‌سوی توان‌افزایی زنان، مدیریت بحران و بسترسازی به‌منظور توانمندسازی آنها قلمداد می‌شود. خدمات حمایتی در قالب توزیع سبد کالا، بن کارت خرید معیشتی، کارت هدیه، معرفی زنان سرپرست خانوار به شرکت شهر سالم برای دریافت خدمات سلامتی، خدمات مشاوره روانشناسی و آموزش‌های روانشناختی رایگان به زنان و اعضای خانواده آنها در قالب خدمات مشاوره مددکاری خانواده‌یار و ارائه خدمات مشاوره روانشناسی خانواده به این قشر است.

۱۱مهر ۱۴۰۰

یادداشت   مریم اردبیلی   مدیر کل امور بانوان شهرداری تهران

توانمندسازی زنان آسیب‌دیده سرپرست خانوار

نجات زنان آسیب‌دیده از سیاه‌چاله اعتیاد در گام اول دارای اهمیت بسیاری است، اما برای آنکه این زنان بتوانند در ادامه زندگی، متعهد

به ترک موادمخدر باقی بمانند، نیاز است برای توانمندسازی‌شان اقداماتی صورت گیرد. اداره کل امور زنان و خانواده شهرداری تهران در راستای تحقق اهداف خود مبنی بر توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، ارزیابی و بررسی شرایط فردی، خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی مددجویان را از حوزه مشاوره و مدیریت خانواده آغاز کرده و این امر به‌نحوی است که علاوه بر تأیید شرایط آنان برای ورود به «سامانه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» بتواند برنامه توانمندسازی ویژه هر شخص را نیز طراحی و تدوین کند. اقدامات این حوزه شامل شناسایی جامعه هدف، مصاحبه اولیه، بازدید از منزل، تشخیص مشکل، طراحی برنامه توانمندسازی فردی (ارائه خدمات چهارگانه) و درج اطلاعات در سامانه پس از مصاحبه اولیه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار است. حوزه مددکاری همچنین به‌عنوان ورودی سیستم، وظیفه جمع‌آوری اطلاعاتی را بر عهده دارد که در نهایت به‌منظور رصد، برنامه‌ریزی و تغییر یا توسعه ساختارهای سازمانی به کار می‌رود. دسترسی جامع به تمامی مخاطبان و مطالعات میدانی، موردی و عمیق، دسترسی متفاوتی به اطلاعات پایه مددجویان را برای حوزه مددکاری فراهم کرده است که در قالب گزارش‌های تحلیلی و کیفی ارائه می‌شود.

پس از این مرحله، برنامه‌های آموزشی – فراغتی توانمندسازی برای گروه زنان سرپرست خانوار و فرزندان آنان پیش‌بینی شده که این مرحله را می‌توان به ۳ گروه طبقه‌بندی کرد که عبارتند از: افزایش آگاهی و دانش‌افزایی فردی و عمومی مخاطبان (اعم از دوره‌های آموزش مراقبت و بهداشت فردی، دانش حقوقی، محیط‌زیستی، روانشناختی، مهارت‌های زندگی، والدگری، روابط والد-فرزندی، مدیریت خانواده و...)، برنامه‌های آموزشی – کاربردی (آموزش مهارت‌های هنری، دوره‌های مدیریت کسب‌وکار و دوره‌های کارآفرینی، نوآوری و استارت‌آپی) و بهبود وضعیت تحصیلی فرزندان (ار تقای تحصیلی و یادگیری، تقویت درسی شب امتحان، استعدادهای درخشان، مشاوره تحصیلی و شغلی و مشاوره کنکور). شایان ذکر است اغلب این برنامه‌ها با نگرش پر کردن اوقات فراغت زنان سرپرست خانوار و فرزندان‌شان و ایجاد نشاط اجتماعی در بین آنها به‌صورت اردوهای آموزشی – فراغتی اجرا می‌شوند.

اقدامات مهارت‌آموزی و اشتغال‌زایی برای زنان سرپرست‌خانوار زیر ۱۵سال و فرزندان دختر مجرد و بالای ۱۸ سال آنان انجام می‌شود. این اقدامات در قالب برگزاری دوره‌های تخصصی و مهارت‌آموزی و اعطای گواهینامه حرفه‌ای بازارچه‌های فروش موقت، بازارچه‌های خوداشتغالی دائمی، نمایشگاه عمامه‌های زن و تولید ملی، مراکز توانمندسازی کوثر، حمایت از زنان صاحب کسب‌و کارهای خرد و خانگی و کارآفرین انجام می‌شود. بدین ترتیب که پس از مصاحبه اولیه، مشاوره و مددکاری، در صورتی که زن سرپرست خانوار متقاضی فرصت شغلی باشد و در صورت احراز شرایط به تشخیص مشاور، به اداره مهارت‌آموزی و اشتغال‌زایی راجع داده می‌شود تا به یکی از مسیرهای اشتغال و مهارت‌آموزی هدایت شود.

مراکز توانمندسازی کوثر با رویکرد توسعه کارآفرینی اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان سرپرست‌خانوار، حل مسائلا اجتماعی با رویکرد نوآورانه و ارتقای مشارکت اجتماعی بخش خصوصی راه‌اندازی شده‌اند. هدف مراکز توانمندسازی کوثر این است که در مناطق ۲۲گانه شهر تهران فرصت مهارت‌آموزی و اشتغال پایدار را در راستای خودکفایی و ارتقای توانمندی فردی و اقتصادی زنان سرپرست خانوار فراهم کنند.

مراکز توانمندسازی کوثر فضای ویژه کسب‌وکار اجتماعی است که شهرداری تهران در یکی از مناطق شهر برای توانمندسازی اقتصادی زنان سرپرست خانوار همان منطقه طبق ضوابط و مقررات در اختیار کارآفرین اجتماعی قرار می‌دهد. مراکز توانمندسازی کوثر به‌صورت مشارکت بخش عمومی – خصوصی بین کارآفرین و شهرداری منطقه اداره می‌شوند. مضافاً اینکه در حال حاضر طبق تفاهمنامه با سازمان زنان‌ها به‌صورت دوره‌ای زنان زندانی رأی باز پس از طی مراحل آموزشی در مراکز توانمندسازی کوثر مشغول به کار هستند.

در نهایت آنکه درواقع درجایی که نهادهای حمایتی در سطح کلان مشغول فعالیت هستند، برای به‌رین از موازی کاری، اقدامات شهرداری باید در راستای بر کردن خلأهای این نهادهای مدیریت شرایط بحرانی زنان باشد؛ بنابراین کار اصلی حوزه بانوان شهرداری درواقع ارائه خدمات حمایتی معیشتی نیست. ارائه ایگونه خدمات، به‌عنوان گامی به‌سوی توان‌افزایی زنان، مدیریت بحران و بسترسازی به‌منظور توانمندسازی آنها قلمداد می‌شود. خدمات حمایتی در قالب توزیع سبد کالا، بن کارت خرید معیشتی، کارت هدیه، معرفی زنان سرپرست خانوار به شرکت شهر سالم برای دریافت خدمات سلامتی، خدمات مشاوره روانشناسی و آموزش‌های روانشناختی رایگان به زنان و اعضای خانواده آنها در قالب خدمات مشاوره مددکاری خانواده‌یار و ارائه خدمات مشاوره روانشناسی خانواده به این قشر است.